

AGV toont eenvoudig hoe het verleden is veranderd

— Bina Ayar

Daar de waterschappen een rijk en bijzonder verleden hebben, mag duidelijk zijn. Dat verleden manifesteert zich onder meer in kilometers archief met bijzondere objecten, belangrijke documenten en informatie die van onschatbare waarde is voor de geschiedenis en cultuur van ons 'lage land'. Maar wat heb je aan zoveel materiaal als het achter slot en grendel ligt? Tuurlijk heb je er wat aan; maar nog beter is het als je en passant het verleden kunt meepikken. Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is trots op zijn verleden en dat mag gezien worden. Een klein deel van het 1,5 kilometer lange archief is daarom te raadplegen via de website. Een aantal andere bijzondere voorwerpen is uitgesteld in de vitrinekasten in de hal van het gloednieuwe gebouw van het hoogheemraadschap. Dat AGV trots is wordt helemaal duidelijk wanneer men de tiende verdieping van het kantoor van het hoogheemraadschap betreedt. Het gebouw is een ontwerp van niemand minder dan de architect Herman Hertzberger. Hier op de negende en tiende verdieping waar ook het bestuurscentrum zetelt, komt het transparante ontwerp met twee torens verbonden door de dubbele loopbrug, tot zijn recht. Voor de gevels is gebruik gemaakt van aluminium en glas, en het uitzicht over de Amstel is dan ook magnifiek. 'Aan uw linkerkant ziet u het centrum van Amsterdam, inclusief de Rembrandtoren en het Paleis op de Dam'. Aan de zuidzijde ligt de zuidkant van Amsterdam, een urban view van industriegebied en bedrijventerreinen. En wie vanaf de negende de zilveren wenteltrap naar boven neemt ziet ook hét pronkstuk van het verleden: vier drukkersstenen van elk negentig kilo zwaar en vijf centimeter dik.

— De stenen vormen samen een kaart uit 1898 van het gebied van het hoogheemraadschap Amstelland dat van 1525 tot 1990 heeft bestaan. In die tijd worden de

'moederstenen' gebruikt om productiestenen te maken, waarmee afdrucken op papier worden gemaakt. Zo zijn er honderd kaarten geproduceerd. Het graveren van de stenen is het werk geweest van L.J.W. Meijs. En alsof dat al niet moeilijk genoeg is met de hand, heeft Meijs het dan ook nog in spiegelbeeld gedaan zodat het beeld juist op de afdrucken komt. Hij heeft er vijf jaar aan gewerkt en er zo'n anderhalfduizend gulden voor ontvangen. Best veel geld voor toen, maar natuurlijk niets vergeleken met de vele duizenden euro's die de werken nu waard zijn. Een van de bijzondere dingen aan de stenen is dat ze bewaard zijn gebleven. Het was namelijk niet ongebruikelijk om de dure natuurstenen te hergebruiken voor andere kaarten.

Of dat het werk is geweest van iemand die zich er van bewust was dat dit ooit een object van historische waarde zou worden, valt te betwijfelen. Jarenlang hebben de stenen in de kelder gestaan zonder dat iemand er naar omkeek. Totdat de huidige archivaris voorstelde om de stenen te restaureren en permanent tentoon te stellen.

— En zo kunnen de honderden medewerkers en de bezoekers van AGV zien hoe het gebied er in de 19e eeuw bijlag. Op de kaarten zijn de hoogtepunten aangegeven; bruggen, molens, tramwegen, een enkele spoorweg, en dijken. De piepkleine stippen staan voor boerderijen die her en der verspreid over het gebied liggen. Maar voornamelijk zie je er groene weilanden, polders en nog meer polders. Eén blik naar buiten en het wordt duidelijk dat in ruim een eeuw veel is veranderd. Een simpelere manier om het verleden zichtbaar te maken is er bijna niet.

Met dank aan Jan Blom, archivaris
Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht

— Een voorwerp aanmelden voor de serie 'Schatten van de schappen' kan via redactie.
hetwaterschap@uvw.nl

